

FEDERAL ALMANYA CUMHURİYETİ

İDARİ USUL YASASI (1976)

Mehmet Semih GEMALMAZ (*)

Osman DOĞRU (**)

Bölüm I. Uygulama Alanı, Yer Bakımından Yetki, İdari Yardım

§ 1. Uygulama Alanı

- (1) Federal bir yasada aksine ya da benzer bir hüküm bulunmadıkça bu yasa,
 1. Federal yönetimin, doğrudan Federal kurumların (örneğin Federal Yönetimce yönetilen ya da denetlenen), kamu kuruluşları ve vakıflarının,
 2. Eyaletlerin, komünlerin ve komün birliklerinin, Federal Yönetimin temsilcisi olarak Federal yasaları yürütürken Eyaletlerin denetimi altında olan kamu hukuku tüzel kişilerinin, kamu hukuku alanındaki idari faaliyetlerine uygulanır.
- (2) Bir Federal yasada aksine ya da benzer bir hüküm bulunmadıkça, Eyaletler, Federasyonun tek ya da birden çok mevzuatı ile ilgili olan bir Federal yasanın hükümlerini kendi işlerinde icra ediyorlarsa bu yasa aynı zamanda 1. fıkra 2. bendde belirtilen makamların kamu hukuku alanındaki faaliyetlerine de uygulanır.
- (3) İdari makamların kamu hukuku alanındaki faaliyetleri bir Eyaletin idari usul yasasında düzenlenmiş ise, bu yasa Eyalet tarafından Federal yasanın icrasında uygulanmaz.
- (4) Bu yasa bakımından kamu yönetimi işlevini yerine getiren her merci bir idari makamdır.

(*) Yard. Doç. Dr. Semih Gemalmaz İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesidir. Alman Federal Cumhuriyeti'nde İdari Usul Yasası 25 Mayıs 1976'da kabul edilerek yürürlüğe girinceye kadar bu konuda bilim çevrelerinde ve idarede geniş araştırma ve çalışmalar yapılmıştır. İdare Hukuku alanının böyle bir tek mecelle (Kod) içersinde düzenlenmesi, idare hukukçuları arasında uzun tartışmalara yol açmış, özellikle böyle bir düzenlemenin İdare'de esneklik ve çabukluğu önleyici ve sakıncalı olduğu ileri sürülmüştür. Fakat Avusturya'da, savaş yılları dışında, 1925'ten beri yürürlükte olan İdare Usul Yasası'nın olumlu sonuç vermesi bu iddiaların güç kazanmasına engel olmuştur. 1960'lı yıllardan başlayarak Federal İçişleri Bakanlığında yapılan yasa taslağı hazırlıkları nihayet 1974'te sonuçlanarak tasarıya son biçimi verilmiş ve Federal Parlamento'ya (Bundestag) sunularak yasalaştırılmıştır.

(**) Dr. Osman Doğru, Marmara Üniversitesi, Hukuk Fakültesi araştırma görevlisidir.

Bölüm II. İdari Usulün Genel İlkeleri

Kısım 1. Usul İlkeleri

§ 9. İdari Usul Kavramı

Bu yasa bakımından idari usul idari makamların, koşulların incelenmesinde, idari işlemin hazırlanmasında ve yapılmasında ya da kamu hukuku sözleşmesinin aktedilmesinde bir hukuki sonuç doğurmaya yönelik herhangi bir faaliyettir; bu, bir idari işlemin yapılmasını ya da bir kamu hukuku sözleşmesinin aktedilmesini de içerir.

§ 10. İdari Usulün Şekle Bağlı Olmaması

(1) Katılanlar şunlardır:

1. başvuran ve karşılık veren,
2. yetkili makamın idari muameleyi yöneltmek istediği ya da yönelttiği kişiler,
3. yetkili makamın bir kamu hukuku sözleşmesini kendileriyle aktettiği ya da aktetmek istediği kişiler,
4. yetkili makam tarafından usule iştirak ettirilen ikinci bendeki kişiler,

(2) Yetkili makam re'sen ya da başvuru üzerine, usulün sonucunda hukuksal yararları etkilenenleri, katılanlar olarak toplar. Usulün sonucu üçüncü kişi hakkında hukuksal etkiye sahipse, yetkili makamca bilindiği takdirde, başvuru sırasında katılan olarak çağırılırlar işlemin başladığından haberdar edilir.

(3) Birinci fıkranın gerekleri yerine gelmedikçe, usulde dinlenen hiç kimse katılan olarak adlandırılmaz.

§ 20. Engeli Olanlar

(1) Bir idari usulde bir kimse,

1. katılan,
2. katılanın hısımları,
3. bir yasa gereği ya da genel ya da özel yetkilendirme ile bir katılanı temsil eden,
4. o işlemde bir katılanı temsil eden kişinin hısımları,
5. bir katılana bedel karşılığı bağlı olan ya da ona bir yönetim kurulunun, denetim kurulunun ya da benzeri bir organın üyesi gibi çalışıyorsa; (bu hüküm, kendisinin işveren kuruluşu katılan durumunda olanlara uygulanmaz)
6. resmi görevinin dışında bir uzman görüşü veren ya da konuyla başka bir şekilde bağlantısı olan durumunda ise yetkili makam adına işlem yapamaz.

İşlem ya da karardan doğrudan bir yarar sağlayan ya da zarara uğrayan herkes katılan sayılır. Bu kural, yarar ya da zarar, bir kimsenin ortak çıkarları etkilenen ya da başka bir sosyal gruba mensup olmasına dayanıyorsa, uygulanabilir değildir.

- (2) Birinci fıkra fahri bir göreve seçilme ya da bu görevden alınma hallerinde uygulanmaz.
- (3) Birinci fıkra gereğince idari usulde bir resmi makam adına işlem yapamayacak olanlar yakın bir tehlikenin varlığı halinde acil önlemleri alabilirler.
- (4) Eğer bir kurul üyesi birinci fıkra gereğince yetkili makam adına işlem yapamayacağı kanısındaysa, ya da bu hususta kuşku varsa kurul başkanını haberdar eder. Kurul engellilik durumu hakkında karar verir. İlgisi olan kişi bu karara katılamaz. Engeli olan üye görüşmelerde ve kararda bulunamaz.
- (5) Birinci fıkranın 2. ve 4. bendindeki hısımlar şunlardır:

1. nişanlı,
2. koca veya karı,
3. kan ya da evlilikle oluşan düz çizgi hısımlığı,
4. kardeşler,
5. kardeşin çocukları,
6. kardeşlerin koca veya karıları ya da koca veya karının kardeşleri,
7. anne ve babanın kardeşleri,
8. uzun süreli ilişkilerle ve ev halkının bakımını yüklenmekle anne-baba ve çocuklara bağlananlar (süt anne-baba ve süt çocuklar)

Birinci fıkradaki kişiler,

1. ikinci, üçüncü ve altıncı bendlerdeki ilişkiyi kuran evlilik çözülmüş,
2. üçüncü bendden yedinci bende kadar olan akrabalık ya da evlat edinme ile olan ilişki bitmiş,
3. sekizinci benddeki ev halkı, anne-baba ve çocuklar gibi ilişkiler sona ermiş,

olsa bile, yine hısım sayılırlar.

§ 21. Taraflılığın Anlaşılması

- (1) Yetkinin taraflı kullanımına ilişkin bir kuşkuyu haklı kılan yeterli gerekçe varsa ya da usule katılanlardan biri böyle bir gerekçeyi ileri sürüyorsa, idari muamelede yetkili olarak hareket eden kişi makamın başını ya da temsilcisini durumdan haberdar eder ve yeni bir emre kadar görevinden çekilir. Taraflılık yetkili makamın

başını ilgilendirdiğinde, yetkili kişi işten el çekmezse, onu denetleyen makam tarafından çekilmesi emredilir.

§ 22. Usulün Başlaması

İdari usulü başlatıp başlatmamak ve ne zaman başlayacağına karar vermek idari makamın takdir yetkisindedir. Bu hüküm, eğer idari makam yasa gereği,

1. re'sen ya da başvuru üzerine davranmak zorunda ise,
2. sadece başvuru üzerine harekete geçmesine izin verilmiş olup da, başvuru yapılmamış ise, uygulanmaz.

§ 24. Soruşturma İlkesi

- (1) Yetkili makam olayları re'sen araştırır. Araştırma türünü ve alanını kendisi belirler; katılanların iddiaları ve sunduğu kanıtlara bağlı değildir.
- (2) Yetkili makam, katılanların lehine olan koşullar da dahil, olayla ilgili bütün koşulları dikkate alır.
- (3) Yetkili makam, yetki alanına giren açıklamaları ya da başvuruları, dayanağı olan bildirim ya da başvurunun kabul edilemez ya da temelsiz olduğu gerekçesiyle reddedemez.

§ 25. Danışma ve Haber Verme

Yetkili makam, eğer açıkça hata ya da ihmalle eksik bırakılmışlarsa bildirimde bulunulmasını ya da dilekçe verilmesini, yanlış doldurulmuş ya da hiç doldurulmamışlarsa bildirimlerin ya da başvuruların düzeltilmesini tavsiye eder. Eğer gerekli ise tarafları idari usul ile ilgili hakları ve görevleri hakkında haberdar eder.

§ 26. Kanıtlar

- (1) Yetkili makam, olayların incelenmesi için gerekli gördüğünde takdir yetkisine giren kanıtlardan yararlanır.

Bunlar özellikle,

1. her çeşitten haberleri toplama,
2. katılanları dinlemek, tanıkları ve uzmanları sorgulamak ya da katılanların, uzmanların ve tanıkların yazılı açıklamalarını almak,

3. dokümanları ve dosyaları istemek,

4. inceleme yapmaktır.

- (2) Katılanlar olayların araştırılmasında işbirliği yapmak zorundadırlar. Özellikle, kendilerince bilinen olayları ve belgeleri sağlarlar. Olayların araştırılmasında işbirliği yapmak üzere diğer bir görev, özellikle yasada öngörülmüş ise kişisel olarak tanıklık yapmak veya usul muamelelerinde hazır bulunmaktır.
- (3) Yasaca gerekli ise, tanıklar ve uzmanlar tanıklık yapmak ya da görüşlerini açıklamak yükümü altındadırlar.

§ 27. Yeminli Beyan

- (1) Olayların araştırılmasında, bir yasa veya tüzük, konuyla ilgileri bakımından yeminli beyanın kabulünü öngörmüş ve yetkili makam bunu yapmaya yetkili kılınmış ise, yemin verilebilir ve bu kaydedilir. Yemin ancak, gerçeğin araştırılmasında diğer araçlar kullanışlı değilse, bir sonuca ulaştırmıyorsa ya da makul olmayan masrafları gerektiriyorsa verilebilir.

§ 28. Katılanların Dinlenmesi

- (1) Katılanların haklarını etkileyen bir idari kararın alınmasından önce, katılana kararı etkileyecek tüm olaylar üzerindeki görüşlerini ifade etme fırsatı verilir.
- (2) Durumun koşulları gerektiriyorsa özellikle,
1. yakın bir tehlike varsa ya da kamu yararı derhal bir kararın alınmasını gerekli kılıyorsa,
 2. katılanın dinlenmesi meselenin karara bağlanması için öngörülen zaman sınırını aşma tehlikesi yaratıyorsa,
 3. katılanın başvurusunda ya da bildiriminde beyan ettiği olaylardan onun aleyhine olarak sapılmaması gerekiyorsa,
 4. yetkili makam genel düzenleyici işlem yapmak ya da geniş kapsamlı ya da otomatik bir aracın yardımı ile öncelikle benzer bir idari karar almak istiyorsa,
 5. önlemler bir idari icra dolayısıyla etkili olabiliyorsa, katılanın dinlenmesinden vazgeçilebilir.

- (3) Zorunlu bir kamu yararı ile çekiliyorsa dinlenmez.

§ 29. Dosyaların Katılanlar Tarafından İncelenmesi

- (1) Yetkili makam, katılanların hukuksal yararlarını ileri sürebilmeleri ya da savunabilmeleri için bilgilenmeleri gerekli ise muamelelerle ilgili dosyaları incelemelerine izin verir. Bu, idari usulün bitirilmesine kadar mümkündür; ancak karar taslakları ya da doğrudan bunun hazırlanması ile ilgili çalışmalar bu hükümden hariçtir.

§ 30. Gizlilik

Tarafların özellikle özel yaşamları alanına giren sırlarının olduğu gibi, mesleki ve ticari sırlarının da, yasal bir yetkiye dayanılmaksızın ifşa edilmemesini isteme hakları vardır.

Bölüm III. İdari İşlem

Kısım I. İdari İşlemin Oluşması

§ 35. İdari İşlem Kavramı

Kamu hukuku alanında belirli bir olayı düzenlemek için doğrudan hukuksal sonuca yöneltilmiş olup, yetkili makam tarafından alınan her karar ya da diğer kamusal önlemler, idari işlemdir. Genel işlem, ortak özelliklerle tanımlanmış ya da tanımlanabilir bir grup insana yöneltilen ya da bir şeyin kamusal niteliği ile ya da o şeyin kamuca kullanılması ile ilgili bir idari işlemdir.

§ 36. İdari İşlemlerde Yan Hükümler

(1) Yasanın izin verdiği ya da işlemin yasal gereklerinin getirmesi halinde yetkili makam tarafından yan hükümler eklenebilir.

(2) Birinci fıkra hükmü ihlal edilmeksizin, takdir yetkisine giren bir idari işlem,

1. yarar ve yükümlülüğünün başlangıcı, sonu ya da uygulama süresi belli olan bir hükümle (zaman sınırını sabitleştirme),
2. bir yararın ya da yükümlülüğünün başlamasının ya da durmasının gelecekte oluşacağı kesin olmayan olaylara dayanan bir hükümle (koşul),
3. iptale ilişkin bir kayıtla,

yapılabilir, ya da,

4. işlem vasıtasıyla lehdar için kabul edilmesi ya da ihmal edilmesi emredilen bir hükümle,
5. bir kuralın daha sonra kabul edilmesi, değiştirilmesi ya da tamamlanması için bir hükümle,

birleştirilebilir.

(3) Bir yan hüküm idari işlemin amacı ile çelişemez.

§ 37. Açıklık ve İdari İşlemin Şekli

- (1) Bir idari işlemin içeriği yeterli açıklıkta olmak zorundadır.
- (2) Bir idari işlem yazılı ya da sözlü ya da herhangi bir biçimde yapılabilir. Sözlü bir idari işlem, belgelenmesinde hukuksal bir yarar varsa ve ilgili kişi isterse derhal yazı ile belgelenir.
- (3) Yazılı bir idari işlem yetkili makamı, o makamın başkanı, onun temsilcisi ya da vekilinin imzası ya da adını içermelidir.
- (4) Otomatik bir araç ile yapılan bir idari işlemde, üçüncü fıkra hükmüne bakılmaksızın imza ve isim yer almayabilir. İdari işlemin yöneltildiği ya da ondan etkilenecek olan kişi, yapılan açıklamalardan idari işlemin içeriğini açıkça anlayabiliyorsa, içeriğinin bildirim için özel işaretler kullanılabilir.

§ 38. Teminat

- (1) Yetkili makam tarafından bir idari işlemin yapılmasına ya da yapılmamasına ilişkin verilen bir teminatın geçerliliği için yazılı olması zorunludur. Taahhütü içeren bir idari işlemin yapılmasından önce, bir yasa hükmü katılanların dinlenmesini ya da diğer yetkili bir makamın veya bir komitenin katılmasını gerektiriyorsa, taahhüt ancak katılanların dinlenmesinden ya da yetkili makamın veya komitenin katılmasından sonra yapılabilir.
- (2)
- (3) Taahhütün yapılmasından sonra fiili ve hukuki temeller, yetkili makam bilebilecek olsaydı böyle bir taahhüte girmeyecek olduğu kadar değişmiş ise ya da yasal nedenlerden ötürü böyle bir taahhütü yerine getiremeyecek durumda ise, taahhütü ile bağlı değildir.

§ 39. İdari İşlemin Gerekçeleri

- (1) Yazılı olan ya da yazı ile belgelenen bir idari işlem yazılı gerekçeleri taşır. Gerekçelerde yetkili makamın karara varmasında dikkate aldığı önemli fiili ve hukuki temeller anlatılır. Takdir yetkisine giren kararlardaki gerekçelerde de, yetkili makamın üzerinde takdir yetkisini kullandığı bakış açısı gösterilir.
- (2)
 1. yetkili makam bir uygulamaya uyuyorsa ya da bir bildirim izliyorsa ve idari işlem bir üçüncü kişinin haklarını etkilemiyorsa,
 2. yetkili makamın fiili ve hukuki durumlar hakkındaki düşüncesi yazılı gerekçeler olmaksızın idari işlemin yöneldiği ya da ondan etkilenen kişi tarafından önceden biliniyorsa ya da kolaylıkla farkedilebilecek gibi ise,

3. eğer yetkili makam çok miktarda ya da otomatik bir aracın yardımıyla birbirinin benzeri idari işlemler yapıyorsa ve olayın koşulları gerekçe beklemeye yer bırakmıyorsa,
4. gerekçeler hukuksal bir kuraldan çıkıyorsa,
5. genel bir işlem alenen duyurulmuş ise,

gerekçe göstermeye gerek yoktur.

§ 40. Takdir Yetkisi

Bir makam takdir yetkisi içinde hareket etmekle yetkilendirilmiş ise takdir yetkisini, yetkilendirmenin amacı ile uyumlu bir biçimde kullanmak ve hukuki sınırlarını gözetmek zorundadır.

§ 41. İdari İşlemin Tebliği

- (1) Bir idari işlem yöneltildiği katılanlara ve ondan etkilenecek olanlara tebliğ edilir.
- (2)
- (3) Yasanın izin verdiği hallerde idari işlem alenen duyurulabilir. Bir genel işlem de, bireysel tebligat mümkün değilse alenen duyurulabilir.

§ 42. İdari İşlemlerde Açık Hatalar

Yetkili makam her zaman idari işlemdeki yazı, hesap ve benzeri hataları düzeltebilir. Katılanın hukuki çıkarı söz konusu olduğunda düzeltme zorunludur. Yetkili makam düzeltilmesi gereken belgelerin verilmesini talep edebilir.

Kısım 2. İdari İşlemin İstikrarı

§ 43. İdari İşlemin Geçerliliği

- (1) Bir idari işlem yöneltildiği ya da ondan etkilenen kişiye tebliğ edildiği andan itibaren geçerli olur. İdari işlem, tebliğ edildiği andaki içeriği ile geçerlidir.
- (2) Bir idari işlem geri alma, iptal ya da başka bir yolla geçersiz kılınmaya veya süresinin bitmesi ya da başka bir nedenle son buluncaya kadar etkisini sürdürür.
- (3) Batıl bir işlem etkisizdir.

§ 44. İdari İşlemin Hükümsüzlüğü

- (1) Bir idari işlem özellikle ağır bir sakatlıkla malûl ise ve bu sakatlık bütün koşulların değerlendirilmesinden açıkça ortaya çıkıyorsa batıl ve hükümsüzdür.
- (2) Birinci fıkra hükmü saklı kalmak koşuluyla,
 1. bir idari işlem yazılı olarak yapıldığı halde, karar veren yetkili makam belirtilmemişse,
 2. yasaya göre ancak bir belgenin verilmesiyle karar verilebilecek iken bu koşul yerine getirilmemişse,
 3. üçüncü paragrafın 1. fıkrasının 1. bendinde belirtilen yetkili makam tarafından yapılması gerektiği halde, bunu yapmaya yetkilendirilmemiş bir makam tarafından yapılmışsa,
 4. fiili nedenlerden ötürü hiç bir makam onu yerine getiremiyorsa,
 5. hapis ya da para cezasını gerektiren yasadışı bir eylemin icrasını gerektiriyorsa,
 geçersizdir.
- (3) Bir işlem sadece,
 1. üçüncü paragrafın 2. fıkrasındaki istisna dışında, yer bakımından yetki kuralları yerine getirilmemiş,
 2. yirminci paragrafın 1. fıkrasındaki 2-6. bendler arasında hariç tutulan kişilerden birinin katılmış,
 3. bir idari kararın alınmasında yasaca katılması öngörülen bir komite, hiç karar almamış ya da kararını idari işlemin yapılmasındaki usule ya da yeter sayıya göre almamış,
 4. yasaca işleme katılması gereken bir makam katılmamış, olmasından ötürü geçersiz değildir.
- (4) Bir idari işlemin sadece bir kısmı geçersiz ise, fakat öneminden ötürü yetkili makam bu kısım olmaksızın idari işlemi yapamayacak idiyse, işlem bütünüyle geçersizdir.
- (5) İdari işlemin geçersiz olduğunu idari makam her zaman kendiliğinden saptayabilir. İdari makam, başvurucunun yasal bir yararı bulunuyorsa başvuru üzerine geçersizliği bildirmek zorundadır.

§ 45. Usul ve Şekil Sakatlıklarının Giderilmesi

44. paragrafa göre bir idari işlem geçersiz değilse, usul ve şekle ilişkin hükümlerin ihlali eğer,

1. idari kararın alınması için gerekli başvuru, kararın alınmasından sonra yapılmış ise,
2. zorunlu gerekçe karardan sonra gösterilmiş ise,
3. bir katılanın gerekli olan dinlenmesi, karardan sonra yapılmış ise,
4. idari kararın alınması sırasında katılması gereken komite kararı, daha sonra alınmış ise,
5. katılması gereken diğer bir makam, karar verildikten sonrakatılmışsa,

etkili değildir.

§ 46. Usul ve Şekildeki Sakatlıkların Sonuçları

44. paragraf bakımından geçersiz olmayan bir idari işlemin, olayda başka türlü karar alınamayacak ise, usul, şekil ya da yer bakımından yetki hükümlerinin ihlal edildiği gerekçesiyle iptali istenemez.

§ 47. Sakat Bir İdari İşlemin Başka Bir İşleme Dönüştürülmesi

- (1) Sakat bir idari işlem, eğer konusu aynı ise ve karar veren yetkili makam tarafından aynı usul ve şekil içinde hukuka uygun olarak alınabiliyorsa ve alınması için koşullar yerine getirilmiş ise, başka bir idari işleme dönüştürülebilir.
- (2) Sakat işlemin dönüştürüleceği idari işlem, karar veren makamın görülebilir amacı ile çelişiyorsa ya da ilgili kişi için sakat idari işlemin sonuçlarından daha elverişsiz ise, 1. fıkra hükmü uygulanmaz. Sakat idari işlem geri alınamıyorsa dönüştürme yine caiz değildir.
- (3) Takdir yetkisini içermeyen bir idari işlem, takdir yetkisine yer veren bir işleme dönüştürülemez.

§ 48. Hukuka Aykırı Bir İdari İşlemi Geri Alma

- (1) Hukuka aykırı bir işlem kesinleştikten sonra bile, kısmen ya da tamamen ileriye ya da geriye yürürlü olarak geri alınabilir. İdari işlem bir hakkı ya da hukuken önemli bir yararı tanıyor ya da güçlendiriyorsa (kazandırıcı idari işlem) ancak 2'den 4'e kadar olan fıkralara uygun olarak geri alınabilir.
- (2) Sürekli ya da süreksiz nakit ödemeyi ya da kısmi olarak aynen ödemeyi sağlayan ya da böyle bir ödemenin önkoşulu olan hukuka aykırı bir işlem, lehdarın idari

işlemin yürürlüğüne güvenmesi ve kamu yararı ile karşılaştırıldığında onun güveninin korunmayı gerektirmesi halinde, geri alınamaz. Kural olarak, lehdar, sağlanan yararı daha önce tüketmiş ya da geri alınması makul olmayan bir kayba bağlı ise, onun güveni korunmayı hakeder. Eğer lehdar,

1. idari işlemi hile, korkutma ya da rüşvet ile sağlamışsa,
2. idari işlemi maddi bakımından yanlış ya da eksik ifadeleri ile sağlamışsa,
3. idari işlemin hukuka aykırılığını biliyorsa ya da ağır ihmali yüzünden bilmiyorsa,

güvenin varolduğu ileri sürülemez.

Kural olarak üçüncü cümledeki hallerde idari işlem geriye yürürlü olarak geri alınır. İdari işlem geri alındığında o ana kadar yapılmış ödemeler de geri ödenir. Geri ödenmesi yapılacak ödemeler, yetkili makamca idari işlemin geri alınması ile birlikte karara bağlanır.

- (3) İkinci fıkraya girmeyen bir idari işlem geri alınırsa yetkili makam, etkilenen kişinin başvurusu üzerine onun idari işleme duyduğu güven dolayısıyla uğradığı bütün kayıpları öder, şu kadar ki, güveni kamu yararı ile karşılaştırıldığında korunmaya değer görülsün...

§ 49. Hukuka Uygun Bir İşlemin Hükümsüz Kılınması

- (1) Hukuka uygun fakat kazandırıcı olmayan bir idari işlem, aynı nitelikteki bir idari kararın alınması ya da hükümsüz kılmayı imkansız hale getiren başka nedenlerin dışında, kesinleşmiş olsa bile kısmen ya da bütünüyle ileri etkili olarak hükümsüz kılınabilir.
- (2) Hukuka uygun bir kazandırıcı işlem,
 1. yasaca hükümsüz kılınması mümkünse ya da idari işlem hükümsüzlüğe tabi ise,
 2. idari işlem bir talimat ile birleşiyorsa ve lehdar yasal süresi içinde talimatı yerine getirmemiş ise,
 3. sonradan ortaya çıkan olaylara göre, yetkili makam idari işlemin yapılmasında yetkili bulunmuyor idiyse ve eğer hükümsüz kılınmadığı takdirde kamu yararı tehlikeye düşecekse,
 4. yasa hükümlerindeki değişmeye göre, yetkili makamın idari işlemi yapamayacağı ortaya çıkmış, lehdar da herhangi özel bir yararı ele geçirmemiş ya da kullanmamış ise ve işlemin hükümsüz bırakılmaması halinde kamu yararı tehlikeye düşecekse,

5. kamu yararını bir zarara uğratmaktan korumak üzere, kesinleştikten sonra bile kısmen ya da tamamen ileriye etkili olarak hükümsüz kılınabilir.

(3)

(4)

(5) ikinci fıkrada 3-5. bendlere giren kazandırıcı bir idari işlem hükümsüz kılınmış ise, etkilenen kişinin güveni korunmaya değer görülüyorsa onun başvurusu üzerine yetkili makam, idari işleme duyduğu güvenden ötürü uğradığı maddi kayıplarını tazmin eder. 48. paragrafın üçüncü fıkrasındaki 3-5. bendlere kıyasen uygulanır. Tazminat davaları adliye mahkemelerinde görülür.

§ 50. Yargısal Çözüm İçin Muamelelerde Geri Alma ve Hükümsüz Kılma

Üçüncü kişi tarafından itiraz edilmiş kazandırıcı bir idari işlem, itiraz ya da dava yoluyla çözüme kavuşturulması için ön idari usulde ya da idari dava sonucunda kaldırılırsa, 48. paragrafın 1. fıkrası ve 49. paragrafın 2., 3., ve 5. fıkraları uygulanmaz.

§ 51. İdari Usul Muamelelerinin Tekrar Ele Alınması

(1) İlgili kişinin başvurusu üzerine yetkili makam,

1. idari işlemin hukuki ya da fiili temelleri ilgili kişinin yararına sonradan değişmiş ise,
2. ilgili kişinin daha çok yararına olan karara yol açabilecek yeni kanıtlar bulunuyorsa,
3. Medeni Usul yasasının 580. paragrafındaki yargılamanın yenilenmesi koşulları bulunuyorsa,

kesinleşmiş idari işlemin iptal edilmesi ya da başka bir işleme dönüştürülmesi kararı verir.

(2) İlgili kişi açık bir kusuru olmaksızın, usul muamelelerinin tekrar ele alınması (yenilenmesi) için öngörülmüş olan nedenleri önceki usul süreci içinde ve özellikle idari itiraz yoluyla ileri sürme imkanına sahip olmamışsa başvurusu kabul edilir.

Bölüm IV: Kamu Hukuku Sözleşmesi

§ 54. Kamu Hukuku Sözleşmesinin Yapılabilirliği

Yasada bir engel olmadıkça, kamu hukukuna giren bir alanda, (kamu hukuku) sözleşmesi vasıtasıyla bir hukuksal ilişki kurulabilir, değiştirilebilir ya da iptal edilebilir. Özellikle yetkili bir makam, idari işlem yapmak yerine, idari işlem

yapmış olsaydı işlemin yöneltileceği kişilerle, bir kamu hukuku sözleşmesi yapabilir.

§ 55. Uzlaşmaya İlişkin Sözleşme

54. paragrafın ikinci cümlesi anlamında bir kamu hukuku sözleşmesi, karşılıklı kabul yoluyla fiili ya da hukuki bir durumun belirsizliğini sağgörülü bir değerlendirmeye dayanarak gidermek üzere, yetkili makam takdir yetkisi içinde belirsizliği gidermek için uzlaşma yolunu uygun bulduğu takdirde, yapılabilir.

§ 56. İvazlı Sözleşme

- (1) (Md. 54/ikinci cümle) anlamındaki idari sözleşme, sözleşmenin tarafı idari merci bir ivazla bağlayacak biçimde yapılabilir. Bu karşılık, sözleşmede kesin (belirli) bir amaç için anlaşmaya varılmış ve merciin kamusal işlevlerini yerine getirmeye hizmet eder nitelikte olmalıdır. Karşılıklı koşullar toplamı denk ve idari merciin sözleşmesel edimleri ile zorunlu biçimde bağlantılı olmalıdır.
- (2) Yetkili makamın bir edimde bulunması konusunda bir talep hakkı söz konusuysa (md. 36), daki idari sözleşmede yan hüküm konusuna girebilecek bedel üzerinden anlaşma yapılabilir.

§ 57. Yazılı Biçim

Yasada başka bir biçim öngörülmedikçe idari sözleşme yazılı yapılabilir.

§ 58. Üçüncü Kişinin ve Merciin Rızası

- (1) Üçüncü kişilerin haklarını etkileyen idari sözleşme ancak üçüncü kişinin yazılı onayı ile geçerli olur.
- (2) Yasanın diğer bir makamın icazetini, onayını ya da kabul etmesini öngördüğü bir işlem yerine bir idari sözleşme yapılmış ise, böyle bir sözleşme ancak diğer bir makamın belirlenen usule katılmasıyla geçerlik kazanır.

§ 59. İdari Sözleşmenin Geçersizliği

- (1) İdari sözleşme, medeni yasa hükümlerinin kıyasen uygulanmasından hükümsüzlük doğuyorsa, geçersiz ve batıldır.
- (2) (Md. 54/ikinci cümle) anlamındaki bir sözleşme,
 1. aynı içerikli bir idari işlem (administrative act) de hükümsüz olacak idiyse,
 2. aynı içerikli bir idari işlem de, (md.46)'daki usul ve biçim sakatlıklarına bağlı olmaksızın hukuka aykırı olacak idiyse ve hukuka aykırılık sözleşmenin taraflarınca biliniyorsa ,

3. sözleşmede uyuma varmak için koşullar bulunmuyorsa ve aynı içerikteki bir işlem de, (md. 46)'daki usul ve biçim sakatlıklarına bağlı olmaksızın hukuka aykırı olacak idiyse,
4. yetkili makam (md.56)'ya göre, ödenmesi olası bulunmayan bir bedeli taahhüt ediyorsa,

hükümsüzdür.

§ 60. Özel Durumlarda Uyumlaştırma ve Feshetme

- (1) Sözleşmenin içeriğinin kararlaştırılmasında çok önemi olan koşullar sözleşmenin yapılmasından bu yana taraflardan birinin sözleşmenin aslına bağlı kalması beklenilmeyecek kadar esaslı surette değişmiş ise, o taraf sözleşmenin içeriğinin değişen koşullara uyumlaştırılmasını ya da uyumlaştırma olası değilse ya da tarafların birinden uyumlaştırma istenemeyecekse, sözleşmenin feshini isteyebilir. Yetkili makam kamu düzenine yönelik ciddi bir tehlikeyi engellemek için ya da bertaraf etmek için sözleşmeyi feshedebilir.
- (2) Eğer yasaca başka bir biçim belirlenmemişse, fesih yazılı biçimde yapılır ve gerekçelendirilir.

§ 61. Derhal İcraya Muvafakat Etme

Sözleşme yapan herkes, paragraf 54/2 anlamında bir kamu hukuku sözleşmesinin derhal icrasına muvafakat edebilir. İdare makamı bu konuda şef, şef vekili ya da yargıçlar yasasına göre yargıçlık ehliyetine sahip olan bir kamu görevlisi tarafından temsil edilir. Sözleşmenin hemen icrasına muvafakat eden akid idare makamının bu muvafakat işlemi idari vesayet makamınca onaylanmalıdır. Muvafakat, bir yüksek Federal makam ya da Eyalet makamınca veya bunlara karşı beyan edilmişse, bunun onaylanmasına gerek yoktur.

§ 62. Tamamlayıcı Hükümlerin Uygulanması

54'den 61. paragrafa kadar olan hükümlere girmeyen durumlara, bu yasanın diğer hükümleri uygulanır. Bu hükümlerin tamamlanmasında Medeni Yasanın hükümleri kıyasen uygulanır.

Bölüm V. Özel Usul Türleri

Kısım I. Biçimsel İdari Usul

§ 63. Biçimsel İdari Usule İlişkin Hükümlerin Uygulanması

- (1) Bir yasada biçimsel idari usul öngörülmüş ise, bu yasaya göre düzenlenen biçimsel usul uygulanır.

- (2) Biçimsel idari usule ilişkin bu yasanın (md.65-71) paragrafları ve aksine bir açık hüküm içermedikçe yasanın diğer paragrafları uygulanır.

§ 64. Başvurunun Biçimi

Başvuru, biçimsel idari usul için bir ön koşul ise, böyle bir başvuru yazılı olarak yapılmalı ya da yetkili makamca kayda geçirilmelidir.

§ 65. Tanıkların ve Bilirkişilerin Usule Katılması

- (1) Tanıklar ve bilirkişiler biçimsel idari usulde bilgi ve düşüncelerini sunmak yükümü altındadırlar.

§ 66. Katılanların Dinlenmesi

- (1) Biçimsel usule katılanlara karardan önce bildiklerin ifade etme fırsatı verilir.
- (2) Katılanlara, tanıkları ve bilirkişileri sorgulamak, hukuksal soruşturmada yer almak, konuyla ilgili sorular sormak fırsatı verilir; yazılı düşünceler onlar için kullanışlı hale getirilir.

§ 67. Sözlü Muamelelerin Gereklere

- (1) Yetkili makam sözlü muamelelerden sonra kararını verir. Bunun için katılanlar, uygun bir süre tanınarak yazılı davetiye ile çağınırlar... Eğer 300'den fazla davetiyenin gönderilmesi gerekiyorsa, bunun yerine genel bir duyur yapılır.
- (2) Yetkili makam,
1. bütün katılanların üzerinde tümüyle uzlaştığı bir başvuru söz konusuysa
 2. katılanlardan hiç biri öngörülen önlemlere karşı süresi içinde bir itirazda bulunmamış ise,
 3. yetkili makam, sözlü muameleler olmaksızın karar vermeye niyetli olduğundan katılanları haberdar etmiş ise ve katılanlardan hiç biri öngörülen sürede buna itiraz etmemiş ise,
 4. bütün katılanlar sözlü muamelelerden sarfınazar etmişler ise,
 5. kamu yararı için derhal karar alınması gerekiyorsa, sözlü muameleler yapılmaksızın karar verebilir.
- (3) Yetkili makam bu muameleleri bir günde bitirmek üzere mümkün olduğu kadar hızlandırmalıdır.

§ 68. Sözlü Muamelenin Niteliği

- (1) Sözlü muameleler kamuya açık değildir. Denetleyici makamın vekilleri ve yetkili makamlarla eğitim açısından ilgileri olanlar buna katılabilirler. Katılanlardan hiç biri karşı çıkmadıysa muameleleri yürüten görevli tarafından başkalarının katılmalarına izin verilebilir.
- (2) Muameleleri yürüten görevli konuyu katılanlarla tartışır. Görevli açık olmayan noktaların aydınlığa kavuşturulmasını, konuyla ilgili sorular sorulmasını, yetersiz bildirimlerin tamamlanmasını ve konunun olaylarına ilişkin önemli (kayda değer) açıklamalar yapılmasını sağlamak zorundadır.
- (3)
- (4) Sözlü işlemler kayda geçirilir.

§ 69. Karar

- (1) Yetkili makam muamelenin bütün sonuçlarını değerlendirerek karar verir.
- (2) Biçimsel usulü sonuçlandıran idari işlemler, yazılı olarak ifade edilmeli, yazılı gerekçelerle hazırlanmalı ve katılanlara bildirimde bulunulmalıdır. (md.39/2, 1-3)'e giren durumlarda yazılı gerekçeler gerekmez.
- (3) Biçime ilişkin usul başka bir biçimde sonuçlandırılmamışsa katılanlar bundan haberdar edilir.

§ 70. Kararlara İtiraz

Konusu biçime ilişkin muameleler yapılmak suretiyle alınmış bir idari karar olan İdare Mahkemesindeki dava açılmadan önce, idari makamların muamelelerinin bir ön usul süreci içinde incelenmelerine gerke yoktur.

Kısım 2 Plana Dayalı Ruhsat Usulü

§ 72. Plana Dayalı Ruhsat Usulüne Uygulanacak Hükümler

- (1) Bir yasada düzenlenmiş ise plan ruhsat usulü için (md.73-78) hükümleri ve aksine sarahat yoksa bu yasanın diğer hükümleri de uygulanır; (md 51) uygulanmaz. (md.29) dosyanın incelenmesine izin verilmesinin takdir yetkisine girdiğini belirten hükme bağlı kalınarak uygulanır.

§ 73. İlgiliyi Dinleme Usulü

- (1) Başvuran, planı muameleyi yürütecek makama verir. Plan, dayandığı proje çizimlerini ve onunla etkilenmesi düşünülen yer ve tesislerin belirtilmesini içerir.

- (2) Muameleyi yürütecek makam projede faaliyet alanı etkilenen makamların görüşlerini alır.
- (3) Plan taslağı, dinleyici makamın uygun göreceğı bir biçimde, uygulanacağı belde- de bir ay süryele incelenmek üzere teşhir edilir. Planda etkilenecek kişiler bilini- yorsa ve makul bir sürede görme fırsatı kendilerine verilmiş ise teşhirden vazgeçi- lebilir.
- (4) Proje ile menfaatleri etkilenen kişi projenin incelenmesinden sonra iki haftalık süre içinde plana karşı yazılı itirazını dinleyici makama veya komüne bildirilebi- lir ya da itirazını kaydettirebilir. 2. fıkranın 3. cümlesindeki durumlarda yazılı ma- kam itirazların verilme süresini belirler.
- (5) Teşhirin yapılacağı beldelerde teşhir bir hafta öncesinden duyurulur. Duyuruda şunlar bildirilir:

1. planın teşhir edileceğı yer ve süre,
2. herhangi bir itirazın yetkili makamın belirttiğı süre içinde yapılması,
3. tartışma için belirlenen günde katılanların bulunmaması halinde yok- luklarında tartışmanın yapılacağı ve gecikmemiş itirazların tartışma ve karar safhasında dikkate alınmayacağı,
4. ayrıca,
 - (a) tartışma günü, itirazı olanlara ilanen duyuru yoluyla haber ve- rilebilir.
 - (b) eğer 300'den fazla tebliğı ya da ihbarname gönderilmesi gere- kiyorsa, itiraza ilişkin kararların tebliğı yerine alanen duyuru yapılabilir.

İkametgahı olmayıp da kimliğı ya da kaldığı yeri bilinen ya da makul bir sürede haber verilebilecek ilgili kişiler, 2. benddeki usule göre dinleyici makamın emriy- le teşhirden haberdar edilir.

- (6) İtiraz süresi bittikten sonra muameleyi yürüten makam, süresinde yapılan itiraz- ları ve yetkili makama başvuranların, yetkili makamların, ilgili kişilerin görüşle- rini tartışır. Gecikmiş itirazlar da tartışılabilir. Tartışma günü, alışılmış yerel araçlar ile en az bir hafta öncesinden duyurulur. İlgili makamlara, başvuranlara ve itirazda bulunanlara tartışma günü mutlaka tebliğ edilir. Eğer makam ve proje sa- hibi dışında 300'den fazla tebligat yapılması gerekiyorsa, tebligat yerine genel duyuru yapılabilir... Diğer hususlarda biçimsel usuldeki sözlü muamelelerle ilgili hükümler (67. paragraf/1. fıkra 3. cümle, 2. fıkra 1 ve 4. bendler ve 3. fıkra, 68. pa- ragraf) tartışmaya kıyasen uygulanır.
- (7) 6. fıkradaki 2'den 5' kadar olan hükümlere bakılmaksızın tartışma günü 5. fıkra 2. bende uygun olarak tebligat ile belirlenir.
- (8) Teşhir edilmiş bir plan değiştirilecek olursa ve bir makamın faaliyet alanı ya da bir üçüncü kişinin menfaatleri ilk defa veya öncekinden daha fazla etkilenirse,

değişiklik onlara duyurulur ve görüşlerini açıklamaları ve 2 hafta içinde itirazda bulunma imkanı verilir. Değiştirilen plan başka bir beldenin alanına etki yapıyorsa o beldede de teşhir edilir; (3) den (6) ya kadar olan fıkralar kıyasen uygulanır.

- (9) Dinleme usulünün sonunda dinleyen makam tartışmanın yapılmasından yaklaşık bir ay içinde görüşünü belirtir ve karar verilmemiş itirazları, makamların görüşlerini planla birlikte planlayıcı makama verir.

§ 74. Plan Ruhsat Kararı

- (1) Planlayıcı makam plana izin verir. (Plan ruhsat kararı). Biçimsel idari usuldeki (69 ve 70 paragraflar) karar almaya ve kararı hükümsüz bırakmaya ilişkin hükümler kıyasen uygulanır.
- (2) Plana dayalı ruhsat kararında yetkili makam, dinleyici makam önündeki tartışmada uzlaşmaya varılmayan itirazlar hakkında da karar verir. Bu karar başvuranın sağgörümlü önlemler almasını ya da kamunun yararını sağlamak veya diğerlerinin hakları üzerinde zararlı etkileri gidermek için gerekli tesislerin kurulmasını ve muhafaza edilmesini içerir. Bu gibi sağgörümlü önlemlerin alınması ve tesislerin kurulması makul değilse ya da proje ile uyumlu değilse, ilgili kişinin makul bir maddi tazminata hakkı vardır.
- (3) Plan ruhsat kararında açıklanması zorunlu nihai karar verilebilir hale gelemiyorsa; başvurandan elde bulunmayan ya da dinleyici makamca belirlenen dokümanları sunması istenir.
- (4) Plan ruhsat kararı başvurana, bilinen ilgili kişilere ve itirazı olanlara tebliğ edilir. Hukuki başvuru yolları ekli olarak, kararın bir kopyası ve kararlaştırılan plan iki hafta süreyle o beldede teşhir edilir. Teşhirin yeri ve zamanı alışılmış yerel araçlar ile duyurulur. Teşhir süresi sonunda karardan etkilenen herkese tebliğ yapılmış olduğu kabul edilir; bu durum duyuruda belirtilir.
- (5) Başvurana ek olarak 4. fıkradaki tebliğin 500'den fazla kişiye yapılması gerekiyorsa, bunun yerine genel duyuru yapılabilir... Teşhir süresinin sonunda karardan etkilenen kişilere tebliğ yapılmış olduğu kabul edilir. Genel duyurudan sonra plana dayalı ruhsat kararı ilgili kişilerce ve itirazda bulunanlarca yazılı olarak istenebilir; bu durum duyuruda belirtilir.

§ 75. Plana Dayalı Ruhsatın Hukuksal Etkileri

- (1) Plana dayalı ruhsat ile birlikte, kamu yararının gerektirdiği önemli önlemlerden etkilenen diğer tüm tesisler de dahil olmak üzere projenin yapılabilirliği ilan edilir; diğer resmi kararların ilanı ihtiyaridir. Özellikle onama, ferağ, izin, uygun bulma, muvafakat ve plana dayalı ruhsatın ilanı gerekmez. Plana dayalı ruhsat ile birlikte başvuran ile plandan etkilenenler arasındaki tüm kamu hukuku ilişkileri düzenlenir.

- (2) Plana dayalı ruhsatın kesin hale gelmesi ile birlikte, projeden vazgeçme, tesisleri kaldırma ya da değiştirme veya kullanılmalarından vazgeçme haklarından yoksun kalınır. Planın kesinleşmesinden sonra üçüncü kişilerin hakları üzerinde beklenmedik etkileri ya da planda açıklanan tesislerin yerini tutan başka tesislerin olduğu ilk defa görülür ise, etkilenen kişi zararlı sonuçları engelleyen tesislerin yapılmasını ve muhafazasını talep edebilir. Bunlar, plana izin veren makamın emri ile başvurana yüklenir. Bu gibi yükümlülüklerin yerine getirilmesi ya da tesislerin yapılması mümkün değilse ya da proje ile uyuşmuyorsa etkilenen kişi makul bir tazminatı hak eder. Plana dayalı ruhsat usulünün sonuçlanmasından sonra bitişik yerde değişmelerin meydana gelmesinden ötürü, ikinci cümledeki yükümlülükler ve tesisler gerekli hale gelmişse, değişiklikler doğa olayları neden olmadıkça, bitişik yerin sahibi masrafları için hak kazanır; ve 4. cümle uygulanmaz.
- (3)
- (4) Planın kesinleşmesinin başlangıcından itibaren beş yıl içinde icrasına başlanmaz ise hükümsüz hale gelir.

§ 76. Projenin Tamamlanmasından Önce Planın Değiştirilmesi

- (1) İzin verilmiş olan plan, projenin tamamlanmasından önce değiştirilmiş ise, plan ruhsatı için yeni muameleler gereklidir.
- (2) Planda önemsiz olmaları nedeniyle yapılan değişiklikler üçüncü kişilerin menfaatlerini etkilemiyorsa ya da etkilenen kişi değişikliklere muvafakat ediyorsa planlayıcı makam yeni muameleler yapmayabilir.
- (3) İkinci fıkraya giren ya da planda önemsiz değişikliklerin yer almadığı başka durumlarda planlayıcı makam plan ruhsatı için bir usul icra ediyorsa, dinleme ve plan ruhsatı için genel duyuru muameleleri gerekmez.

§ 77. Plana Dayalı Ruhsat Kararının İptali

Uygulanmasına başlanan proje sonunda tamamıyla bırakılmış ise, planlayıcı makam plana dayalı ruhsat kararını iptal eder. İptal kararında başvurandan, esas durumun düzeltilmesini ya da kamu yararının gerektirdiği uygun önlemleri almasını ya da başkalarının haklarına zararlı etkilerin bertaraf edilmesini ister. Bu tür önlemler plana dayalı ruhsat usulünün sonuçlanmasından sonra bitişik yerdeki değişikliklerden ötürü gerekliyse, başvuran, planlayıcı makam tarafından uygun önlemleri önceden almakla yükümlendirilir; ancak, değişikliklere doğa olayları neden olmadıkça yerin sahibi bundan doğan masrafları hak eder.

§ 78. Bir Çok Projenin Rastlaşması

- (1) Plana dayalı ruhsat için icra usulü hazırlanan bir çok bağımsız projeler, kendileri ya da bir bölümleri için sadece tek bir kararı mümkün kılacak bir biçimde rast-

laşıyorsa ve plana dayalı ruhsat usullerinden en az bir tanesi Federal yasaca düzenlenmiş ise, bu projeler ya da bir kısımları için sadece bir planlama yapılır.

Bölüm VI. Hukuksal Çözüm Usulü

§ 79. İdari İşleme Karşı Hukuki Yollar

Yasada başka türlü belirtilmemiş ise idari işlemlere karşı biçimsel dava yollarına idare mahkemeleri yasası ve onun yürütümü ile ilgili kurallar uygulanır.

§ 80. İdari Yollarda Masrafların Geri Alınması

(1) İtirazın haklı bulunması halinde, itiraz edilen idari işlemi yapan makamın bağlı olduğu idari kuruluş itiraz edene iddia ya da savunma için yaptığı gerekli masrafları öder. 45. paragrafa göre şekil ve usule ilişkin bir hükmün ihlal edilmesi nedeni ile itiraz haklı görülme bile yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır. Bir itiraz haklı görülmez ise, itirazda bulunan kişi itiraz edilen işlemi yapan makama, bu makamın iddia ve savunma için yaptığı gerekli masrafları öder. Eğer itiraz,

1. mevcut olan ya da eski kamu hukuku sözleşme koşullarının kullanılması ya da,
2. mevcut olan ya da eski yasal kamu görevi ya da yasal bir kamu görevi durumunda yerine getirilebilen bir faaliyet alanında alınmış bir karara karşı yapılmış ise, bu hüküm uygulanmaz. Geri ödeme için, hak talep eden kişi kendi hatalarından doğan masraflara kendisi katlanır; vekilin hataları vekalet ettiği kişiye atfedilir.

(2) Yetkilendirilmiş vekilin yardımı gerekli idiyse savunucunun ya da herhangi bir yetkilendirilmiş vekilin ücreti ve masrafları da ödenir.

Bu yasanın çevirisi, metnin İngilizce çevirisi (Law of Administrative Procedure) üzerinden yapılmıştır. Çevirmenler, Türkçeye kazandırılan bu metni original Almanca text ile (VERWALTUNGS VERFAHRENSGESETZ WOM) karşılaştırarak gözden geçiren Prof. Dr. Ali Ülkü Azrak'a teşekkür ederler.